

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 17 febr. 1899, kl. 12 midd.

*Utlåtande, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till
Kongl. Maj:t angående ändring af 7 § i förordningen
om kyrkostämma m. m.*

Andra Kammaren har till lagutskottet hänvisat en af herr *A. T. Pettersson* i Österhaninge inom nämnda kammare väckt motion, n:o 63, af följande lydelse:

»I § 6 af kongl. förordningen om kyrkostämma samt kyrko- och skolråd af den 21 mars 1862 föreskrifves, att »vid omröstningen följes på landet hvad för kommunalstämma och i stad hvad för allmän rådstuga stadgadt är i afseende på röstberäkning samt rösträtts utöfning och öfverlåtande på annan person». På denna röstgrund är beskattningen byggd, hvilket framgår af innehållet i § 35, som har följande lydelse: »De afgifter, om hvilka kyrkostämma beslutar, skola utom i de fall, för hvilka annorlunda är i lag och författning stadgadt, utgå efter den för rösträtt i kyrkostämma bestämda grund».

Detta stadgande är klart och tydligt samt lätt att tillämpa på hvarje *särskild* kyrkoförsamling, men annorlunda förhåller det sig, der två eller flera sådana äro förenade, som hafva gemensamma kyrkliga angelägenheter att afgöra och gemensamma behof att genom utdebitering fylla, och der röstgrunden är olika, såsom förhållandet är i stad och på land.

I afseende härpå innehåller § 7 i nyssnämnda kongl. förordning följande föreskrift: »Der stads- och landsförsamling eller delar deraf

äro i kyrkligt afseende förenade, ega de att på kyrkostämman gemensamt öfverlägga och besluta om uppgörande af ett på denna förordning grundadt förslag rörande den blifvande röstgrunden, och skall vid denna uppgörelse den röstgrund följas, som dittills för gemensamma kyrkliga angelägenheter varit gällande. Detta förslag skall underställas Kongl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning, börande Kongl. Maj:ts befallningshafvande, innan fastställelse meddelas, inhemta domkapitlets utlåtande.

Det tillkommer sålunda den gemensamma kyrkostämman enligt denna förordning att uppgöra ett på densamma grundadt förslag till röstgrund, hvilket sedermera underställes Konungens befallningshafvandes pröfning för stadfästelses vinnande.

Sådana mer eller mindre godtyckliga förslag beträffande röstgrunden och fördelningen af utgifterna hafva efter denna förordnings tillkomst blifvit uppgjorda, hvilka, om de också vid tiden för deras fastställande kunde hafva synts vederbörande billiga och rättvisa, dock varit grundade på sådana förhållanden, som varit underkastade vexling och med tiden föranledt till verkliga missförhållanden, ja, rena orimligheter.

Man må därför icke förundra sig öfver att de, som kommit i sämre läge, gjort åtskilliga försök att åstadkomma ändringar i de fastställda röst-rätts- och fördelningsgrunderna, försök, som merendels hafva strandat på den bestämmelsen i ofvannämnda paragraf, att vid omröstningen om ett sådant ändringsförslag »den röstgrund skall följas, som *dittills* varit gällande i kyrkliga angelägenheter», hvarvid de, som suttit inne med fördelen, icke hafva godvilligt velat lemna den ifrån sig, hvaraf följden blifvit upprepade besvär och klagomål, ärendets återförvisande till ny behandling förutom allt annat obehag. Det torde därför vara tid på att något göres för att öfverflytta frågan från godtycklighetens och röstväldets lösa mark till lagbundenhetens och rättvisans fasta grund, der den svagare parten kan utfå sin rätt utan att därför behöfva underkasta sig långvariga och kostsamma processer.

Svårigheter komma visserligen att möta för uppgörande af sådana allmängiltiga bestämmelser, som öfverallt kunna tillämpas, hvarför i hvarje fall en lagstiftning härutinnan bör föregås af en grundligare och mera omfattande utredning, än hvad en enskild motionär kan förebringa. Så mycket torde dock böra påpekas, att i flere af dessa öfverenskommelser är bevillningen lagd till grund för så väl röstberäkningen som beskattningen, så att en röst i staden gäller lika med tio fyrkar på landet och hvardera parten deltagar i de å gemensam kyrkostämman beslutade afgifter i förhållande till totalbeloppet af den

senast fastställda bevillningen, men äfven härutinnan torde åtskilliga modifikationer vara af nöden, särskildt beträffande reducering af rösträtten på landet i likhet med den reduktion, som eger rum i stad.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag om ändrad lydelse af § 7 i kongl. förordningen om kyrkostämma samt kyrko- och skolråd af den 21 mars 1862 i syfte att erhålla en i lag stadgad grund för rösträtten mellan stad och land, afsedd att gälla der stads- och landsförsamling eller delar deraf äro i kyrkligt afseende förenade.»

I sammanhang med förenämnda motion har utskottet till behandling förehaft en äfvenledes inom Andra Kammaren af herr *P. Andreasson* afgifven, till utskottet hänvisad motion, n:o 187, deri hemställes, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t ville anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t i fråga om § 7 af kyrkostämmoförordningen till Riksdagen inkomma med förslag om den ändring, att stads- och landsförsamlings medlemmar måtte erhålla rösträtt i förhållande till de utskylder till presterskapets aflöning, som hvardera erlægga.

Till stöd för detta förslag anför motionären, hurusom det vid gemensam kyrkostämma, i och för åstadkommande af sådan uppgörelse, hvarom i kyrkostämmoförordningens 7 § är fråga, oftast föranledt mycket stora tvistigheter och betydlig tidsutdrägt, då man sökt vinna enighet emellan de enskilda församlingarnes ledamöter, och detta i följd af den obestämda röstgrunden, hvarför det syntes vara af behofvet påkalladt, att en ändring uti ifrågavarande afseende komme till stånd.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om olämpligheten af den i kyrkostämmoförordningens 7 § meddelade föreskrift, att stads- och landsförsamlingar eller delar deraf, som äro i kyrkligt afseende förenade, sjelfve ega att besluta om den röstgrund, som för de gemensamma kyrkliga angelägenheternas afgörande skall vara gällande. Erfarenheten vittnar noggsamt såväl om svårigheten i många fall att få ett dylikt beslut till stånd som ock om det missnöje, hvilket ofta

inom den ena eller andra församlingsdelen råder öfver den röstgrund, som i sådan ordning blifvit bestämd.

Lika med motionärerna anser utskottet det fördenskull vara önskligt att erhålla en i lag stadgad röstgrund, som för ifrågavarande fall skulle vara tillämplig. Att i frågans nuvarande stadium yttra sig rörande beskaffenheten af en sådan röstgrund finner utskottet emellertid ej vara tillrådligt; herr Andreassons härutinnan framställda förslag, att stads- och landsförsamlingens medlemmar skulle erhålla rösträtt i förhållande till de utskylder till presterskapet, som hvardera erlägger, torde lämpligast komma under ompröfning vid den utredning i frågan, hvarom utskottet anser Riksdagen böra hos Kongl. Maj:t anhålla.

Under åberopande af det ofvan sagda och hvad motionärerna i öfrigt anfört, får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen, i anledning af herrar Petterssons och Andreassons förevarande motioner, ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t, efter verkställd utredning, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af § 7 i kongl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862, att derigenom erhålles en i lag bestämd grund för rösträtten i de fall, då stads- och landsförsamling eller delar deraf äro i kyrkligt afseende förenade.

Stockholm den 17 februari 1899.

På lagutskottets vägnar:

K. S. HUSBERG.